

Save the Children
Rädda Barnen

Projektbeskrivning – Skyddsnät

När barn och unga råkar illa ut talar man ofta om att samhällets skyddsnät brister. Genom det gemensamma projektet "Skyddsnät" vill vi arbeta för att förstärka skyddsnätet runt unga. Vi vill lyfta fram vikten av att ha ett skyddsnät och att vi kan finnas som en del i det – till unga själva. Vi vill också ge stöd till personer i ungas närhet och förstärka skyddsnätet ytterligare. Våra redskap är information, reflektion, råd och stöd och vi gör det utifrån ett medmänskligt engagemang med barnets rättigheter i fokus.

Bakgrund

Skydd mot våld är en mänsklig rättighet. Artikel 19 i Barnkonventionen fastslår att varje barn ska skyddas mot *alla* former av *våld* och i alla situationer. Artikel 19 inbegriper också skydd mot övergrepp *mellan barn* och omfattar alltså mobbningsituationer och annat våld mellan barn. Barn har inte bara rätt till statens skydd mot våld, utan också rätt till rehabilitering när sådant ändå har skett (artikel 39). Socialtjänsten (5 kap. 11§ SoL) ansvarar för att ge stöd och hjälp till den som utsatts för brott och dennes närstående.

Ungdomar är oftare utsatta för allvarigare brott som våld och hot än andra åldersgrupper. Det vanligaste är att våldet sker i skolmiljöer eller på nöjesrelaterade platser som ute på gatan, på disco eller fritidsgården. Unga brottsutsatta polisanmäler sällan vad de utsätts för och många känner inte heller till vilket stöd som finns att få. De allra flesta unga som har kontakt med kommunala eller frivilliga stödinstanser har polisanmält brottet och får därigenom information om stödmöjligheter. Det finns en stor risk att unga som inte polisanmäler inte heller får stöd i att bearbeta sina upplevelser.

"Skyddsnät" är ett samarbetsprojekt mellan Rädda Barnen och Brottsofferjourernas Riksförbund, BOJ. För både Rädda Barnen och Brottsofferjourerna är det viktigt att betona samhällets lagstadgade ansvar för stöd till alla brottsutsatta, även till unga personer. Det är viktigt att detta särskilda stöd finns inom varje kommun. Barnkonventionen och FN:s Barnrättskommitté slår fast att barn ska ha lika rättigheter och därigenom också lika stödmöjligheter oavsett bostadsort. Den stödverksamhet som finns inom de lokala Brottsofferjourerna ska ses som ett komplement och alternativ till kommunala stödverksamheter, och genom projekt "Skyddsnät" kan vi tillsammans förstärka stödet till unga brottsutsatta.

Detta projekt riktar sig till *ungdomar som utsatts för våld, hot och trakasserier där gärningspersonen finns utanför familjen*. Det kan vara i skolan, på nätet, i någons bostad eller i olika offentliga miljöer – våld som ofta utövas av andra unga, såväl bekanta som obekanta.

I projektet "Skyddsnät" vill vi genom ett lokalt och nationellt samarbete mellan Rädda Barnen och Brottsofferjourerna arbeta *uppsökande* genom informationsinsatser gentemot ungdomar samt *brottsofferstödjande* gentemot ungdomar som utsatts för våldsbrott där gärningspersonen finns utanför familjen.

"Skyddsnät" är finansierat genom Allmänna Arvsfonden och Kronprinsessan Margaretas Minnesfond, och projekttiden är september 2009-september 2012.

Syfte

Syftet med projektet är att unga som utsatts för våld ska få/erbjudas det stöd och den information som de behöver efter händelsen. Med våld avses här t.ex. hot, rån, misshandel och sexualbrott där gärningspersonen inte finns inom familjen.

Mål

Mål för projektet är att på fyra pilotorter:

- har fler ungdomar fått tillfälle att reflektera kring vad som är ett våldsbrott.
- har fler ungdomar fått information om brottsutsattas rättigheter, rättsprocessen och vilket stöd som finns att få som brottsutsatt.
- har BOJ:s lokala jourer och Rädda Barnens lokalföreningar fler ideella stödpersoner och informatörer med ett tydligt barnrättsperspektiv.

Målgrupp

Projektets övergripande målgrupp är ungdomar 13-18 år som utsatts för våld där gärningspersonen inte finns inom familjen.

Målgrupp för den informerande verksamheten:

- Primär målgrupp: ungdomar i åldern 13-18 år
- Sekundär målgrupp: vuxna i ungdomars närhet

Målgrupp för stödinsatserna är:

- Primär målgrupp: ungdomar, 13-18 år, som utsatts för våld där gärningspersonen inte finns inom familjen.
- Sekundär målgrupp: ungdomar 13-18 år som bevittnar våld där gärningspersonen inte finns inom familjen.
- Sekundär målgrupp: anhöriga till brottsutsatta.

Metoder

Attitydpåverkande arbete genom workshops

Attityder till och föreställningar om brott har betydelse för möjligheter till stöd efter en brotts handling. Flera tänkbara förklaringar till ungas låga anmälningsbenägenhet vid våldsbrott har alla gemensamt att de handlar om attityder till våld: att våldet ses som en småsak eller som ett "normalt inslag" i vardagen, att brottsliga handlingar mellan unga omtolkas till konflikter/slagsmål medan samma handlingar mellan vuxna ses som brott, att unga (särskilt unga män) har en ovilja att se sig själva som brottsoffer, att ungdomar vill klara sig själva utan att blanda in vuxnas institutioner och normer samt att unga är rädda för att bli skuldbelagda om de berättar.

I detta projekt vill vi utveckla ett *attitydpåverkande arbete* gentemot ungdomar, där möjlighet ges till att reflektera kring vad som är ett brott och vad det kan innebära att bli utsatt för brott. En viktig del är att koppla ihop det attitydpåverkande arbetet med information om brottsutsattas rättigheter, rättsprocessen och vilket stöd som finns att få.

Råd och stöd till unga

Konsekvenserna av brottsutsatthet kan vara särskilt allvarliga för unga, då de befinner sig i en känslig utvecklingsperiod. Även det som ses som lindriga brott kan ge svåra psykiska följder. Hur man reagerar på brott kan vara väldigt individuellt men vanliga reaktioner kan vara panik, känslor av tomhet och överklighet, känslor av övergivenhet, otrygghet, koncentrationssvårigheter, sömnsvårigheter, aptitlöshet och svårigheter att förstå och tolka information. Brottsutsatthet kan få

långtgående konsekvenser som att hat och hämndkänslor, upprepad utsatthet för brott eller att man själv utsätter andra för brott. Bemötandet från myndigheter, och vilken hjälp den brottsutsatta får betyder mycket för återhämtningen.

Genom de lokala Brottsofferjourernas stödpersonsverksamhet kan stöd till unga brottsutsatta, anhöriga och vittnen ges. För att kunna nå ungdomar i högre utsträckning är internet också en viktig plattform, och här är www.ungaboj.se en viktig resurs.

Projektorter

Projektet startas i fyra pilotorter/kommuner som ett samarbete mellan Rädda Barnens lokalförening och den lokala Brottsofferjouren. På orter där det finns ett kommunalt stödcentrum för unga brottsutsatta är samarbete önskvärt.

Roller inom projektet

För övergripande beslut inom projektet finns en nationell styrgrupp med representanter från Rädda Barnens Riksförbund och Brottsofferjourernas Riksförbund. Projektet leds av en nationell projektledare och på varje projektort bildas en lokal arbetsgrupp med lokala samordnare.

Nationell projektledare

Projektledaren ansvarar för att leda arbetet utifrån befintlig projektplan och styrgruppens riktlinjer och direktiv. Ansvarsområden för projektledaren är metodutveckling, planering och genomförande av nationella utbildningar och nätverksträffar, stöd till lokala projekt samt dokumentation av projektet.

Nationell projektgrupp

Inom projektet finns en nationell projektgrupp som består av anställda på Rädda Barnen och BOJ. Projektgruppens roll är att arbeta med lokal förankring, stöttning och utveckling samt att vara med och producera utbildningar och metodstöd. Projektledaren samordnar arbetet

Lokala samordnare och lokal arbetsgrupp

Styrelserna för Rädda Barnens lokalförenings samt för den lokala Brottsofferjouren beslutar om medverkan i projektet utifrån den nationella projektbeskrivningen. Dessa utser även en eller flera representanter som får uppdraget att ansvara för det lokala projektets planering och genomförande. Dessa personer fungerar som lokala samordnare.

Samordnarna samt övriga intresserade som vill arbeta med planering och genomförande bildar tillsammans en *lokal arbetsgrupp*. I denna medverkar också verksamhetsutvecklare från Rädda Barnen vid behov. Även andra samarbetspartners kan ingå i gruppen. Den nationella projektledaren medverkar i den lokala arbetsgruppens möten vid behov.

Den lokala arbetsgruppens uppgift är att planera, genomföra och dokumentera det lokala projektet. I detta ingår att:

- Ta fram en lokal projektplan och fatta beslut inom ramen för den nationella projektbeskrivningen.
- Driva och samordna det lokala projektet.
- Rekrytera, intervjuar och välja ut ideellt aktiva till projektet.
- Sköta lokal dokumentation.
- Ha löpande kontakt med projektledaren.
- Planera stödpersonsutbildning tillsammans med projektledaren samt BOJ:s handläggare
- Sammanställa en förteckning över lokala stödinstitanser

- Återrapportera till de lokala styrelserna
- Utvärdera det lokala projektet

Dessa uppgifter fördelas mellan samordnarna och andra personer i den lokala projektgruppen. De lokala samordnarna samt medlemmarna i arbetsgruppen rekommenderas att vara aktiva inom projektet under minst 1 års tid.

Stödpersoner

Stödpersonen är en medmänniska som har tid att lyssna och som genom samtal kan hjälpa den brottsutsatte eller dess anhöriga att reda ut sina känslor och formulera sina upplevelser och tankar. Stödpersonerna är ideellt arbetande och måste vara medlemmar i BOJ. Medlemskap i Rädda Barnen är frivilligt.

I uppdraget ingår:

- Att ta individuella stödkontakter som förmedlas genom Brottsofferjourens assistent/samordnare
- Att ge information om brottsoffers rättigheter vid utredning av brottet och i brottsmålsprocessen
- Att ge emotionellt stöd och praktisk vägledning
- Att ge stöd och information inför, under och efter en rättegång
- Att förmedla kontakt med myndigheter och försäkringsbolag
- Att ge information om skadestånd och brottsskadeersättning
- Att ha lokal kännedom om var unga kan vända sig vid behov av stöd

För att bli stödperson ska man vara över 18 år och uppvisa ett utdrag ur belastningsregistret. Rekrytering av stödpersoner sker i enlighet med "Policy för stödpersoner och vittnesstöd inom Brottsofferjourenas Riksförbunds verksamhet". Stödpersoner genomgår projektets grundutbildning samt en stödpersonsutbildning med särskild inriktning mot unga brottsutsatta. Stödpersoner rekommenderas att vara aktiva inom projektet under minst 1 års tid efter avslutad utbildning.

Informatörer

Informatörer är ideellt aktiva som ansvarar för att bedriva informationsinsatser gentemot målgruppen. Informatörer måste vara medlemmar i Rädda Barnen. Medlemskap i BOJ är frivilligt.

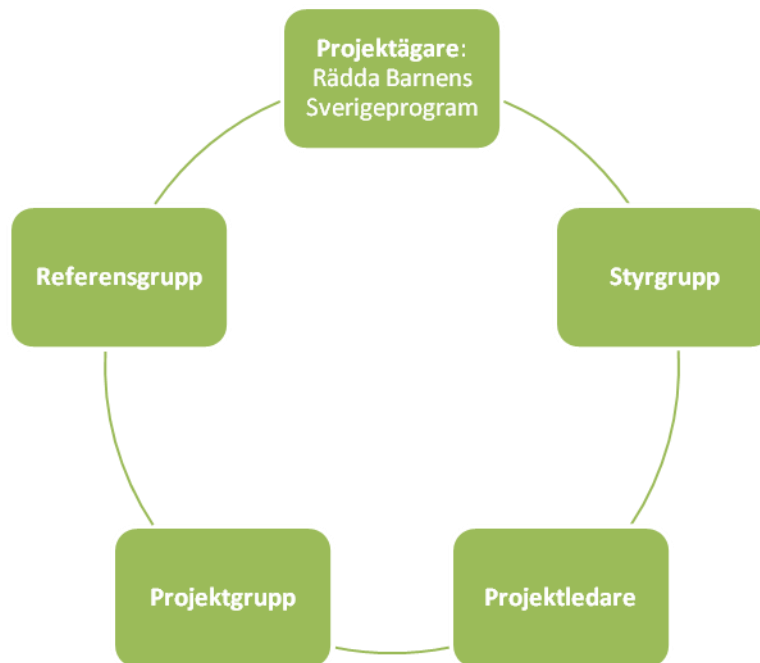
I uppdraget ingår:

- Att kontakta skolor och fritidsgårdar med erbjudande om workshops
- Att sköta kontakt med skolan/fritidsgården inför och efter ett besök
- Att planera, leda och utvärdera interaktiva workshops tillsammans med en partner
- Att ha löpande kontakt med projektledaren efter genomförd informationsinsats, för kontinuerlig utvärdering och metodutveckling
- Att ha lokal kännedom om var unga kan vända sig vid behov av stöd

För att bli informatör bör man vara över 18 år och uppvisa utdrag ur belastningsregistret. Rekrytering av informatörer sker genom att intresserade intervjuas och väljs ut för sitt uppdrag. Informatörer rekommenderas att vara aktiva inom projektet under minst 1 års tid efter avslutad utbildning.

Bilaga 1 – Projektorganisationer

Nationell projektorganisation

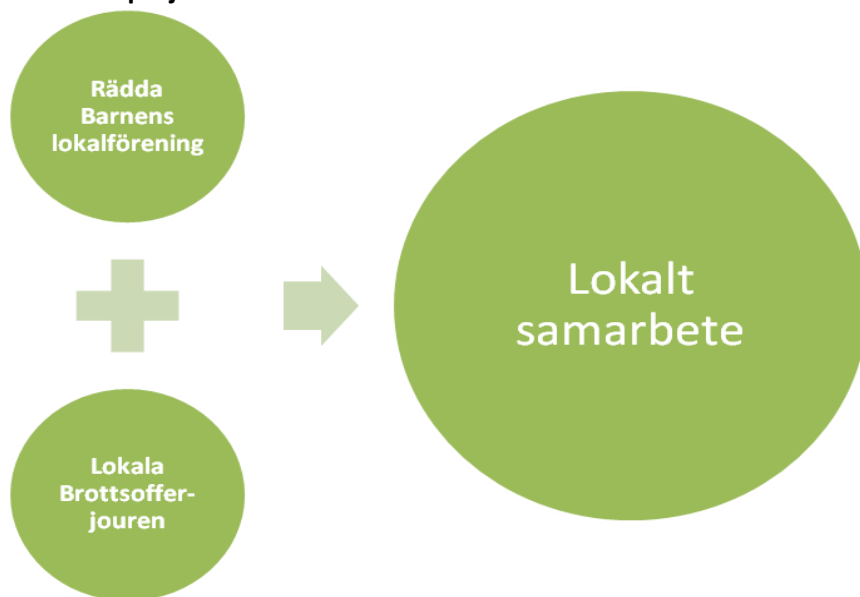

Nationella ansvarsområden:

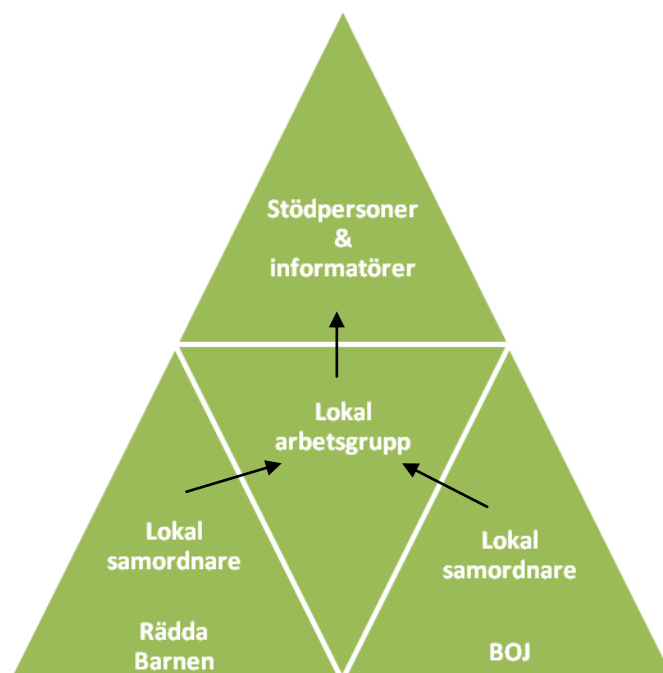
- Ansvarar för att ta fram upplägg för utbildningar, genomföra nationella utbildningar, stötta vid lokala utbildningar.
- Ansvarar för att genomföra nationella nätverksträffar.
- Ansvarar för att ta fram informatörsmaterial och upplägg för workshops.
- Ansvarar för dokumentation av utvecklingsarbetet i projektet.
- Ansvarar för redovisning och ansökningar till nationella finansiärer.
- Är aktiv i den lokala förankringen och stödjer det lokala arbetet.
- Leder vid behov den lokala processen att utveckla samarbetsformer utifrån lokala förutsättningar och behov.

Lokal projektorganisation

Grund för det lokala projektet:

Lokalt genomförande:

Lokala ansvarsområden:

- Ansvarar för att koordinera projektet lokalt, det finns (minst) en samordnare/lokal organisation.
- Gör lokal projektplan och driver det lokala arbetet.
- Genomför lokala stödpersonsutbildningar.
- Rekryterar ideella till projektet.
- Ansvarar för lokala kontakter med t.ex. skolor, fritidsgårdar samt med eventuella samverkanspartners.